

ויקרא

מפורש ומבואר ע"י

Sforno on Leviticus

Ibn Ezra on Leviticus

This volume was generated dynamically using a Custom Mikraot Gedolot tool developed for Sefaria's summer contest.

Created by:

Eshel Sinclair

eshel.sinclair@gmail.com

ויקרא 1

וַיִּקְרָא אֶל־מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְהוָה אֵלָיו מֵאֶהָל מוֹעֵד לֵאמֹר: דִּבֶּר אֶל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי־יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לַיהוָה מִן־הַבְּהֵמָה
מִן־הַבֶּקָר וּמִן־הַצֹּאן תִּקְרִיבוּ אֶת־קָרְבָנְכֶם:

וַיִּקְרָא אֶל־מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְהוָה
אֵלָיו מֵאֶהָל מוֹעֵד לֵאמֹר: דִּבֶּר
אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
אָדָם כִּי־יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן
לַיהוָה מִן־הַבְּהֵמָה מִן־הַבֶּקָר
וּמִן־הַצֹּאן תִּקְרִיבוּ אֶת־קָרְבָנְכֶם:

ספורנו על ויקרא

****אדם כי יקריב מכם**** כי יקריב מעצמכם בודוי דברים והכנעה על דרך וגשלמה פרים שפתינו וכאמרו ובחי אלהים רוח נשברה, כי אין חפץ בכסילים המקריבים בלתי הכנעה קודמת, וכבר אמרו ז"ל מכם ולא כלכם, להוציא את המומר:

****מן הבהמה**** **<b>**אם יקריב בהמה לא יהיה רק ממין בקר או צאן ולא שום מין חיה, אף על פי שהיא בכלל בהמה, כאמרו זאת הבהמה אשר תאכלו וגו' איל וצבי וגו'. והמכוון באלה הפרשיות הוא לפרש מיני מביאי הקרבן ומיני הנקריבים ומיני הקרבנות וסבות ההקרבה. ופירש שקרבנות נדבה מקבלים אותם מכל אדם אפילו מן הגוים, כמו שביאר אחר כך באמרו ומיד בן נכר לא תקריבו את לחם אלהיכם מכל אלה כי משחתם בהם מום בם, והנה התועים גרועים מן הגוים, בפרט התועים לעז ולחלל שבתות בפרהסיא. ופירש שמיני הנקריבים הם בקר וצאן בבהמה, ותורים ובני יונה בעופות, וסולת ושמן ולבונה. ופירש שמיני הקרבן מהם עולה שלמים ומנחה, הבאים לפעמים נדבה, ומהם חטאת ואשם שאינם באים אלא חובה. ומזה התבאר ענין קין באמרו ואל קין ואל מנחתו לא שעה כי היה הוא מכת המינים שאין מקבלים מהם קרבן, כמו שהוכיח סופו על תחלתו, ושהיתה מנחתו ממין בלתי ראוי להקרבה. וכן בנח באמרו וירח ה' את ריח הניחוח אמר שקבל אותו החלק מקרבנותיו שהיה ראוי לריח ניחוח, בהיותו מן המין הראוי להקרבה, אבל לא קבל כל קרבנו שהיה מכל הבהמה הטהורה ומכל העוף הטהור. ויובן גם כן מה שרצה באמרו זבח ומנחה לא חפצת אזנים כרית לי ובאמרו למה לי רב זבחיכם וכאלה רבים בספרי הקדש. כי אמנם ראוי שיהיה המביא הקרבן אדם כשר להביא, בוחר במין הראוי לקרבן, הנאות להשיג התכלית אשר בסבתו בא להקריב, ויסמוך את ידו על קרבנו כמתנפל ומתפלל שיהיה עונו על ראש הקרבן, כענין בשעיר המשתלח, וכזה יוציא לאיזה פעל של הכנעה את מחשבת התשובה אשר בלבו ונרצה לו לכפר עליו. ובהיות מיני החטא קצתם במחשבת הלב בלבד וקצתם גם במעשה הנה לכפרת הרהור הלב יאות אותו החלק אשר יעלה בלהב המזבח, והם העולה ואימורי הקרבנות ואזכרת המנחות. ולכפרת המעשה יאותו חלקי הקרבן הנתן לכהנים, וזה שתמורת איברי החוטא שהתעסקו בפעולת הרע ינתן חלק איברי הקרבן לעובדי האל המתעסקים בעבודתו, כאמרו ואותה נתן לכם לשאת את עון העדה לכפר עליהם וכן אמרו ז"ל שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים. ובהיות הפועל הרע הראוי להתכפר בקרבן קצתו עם כובד עון כמו חייבי כריתות וקצתו קל מזה אבל עם איזה חלול בקדש, הנה לחלק הראשון יאות החטאת, לחטא את הנפש שנטמאה בחיוב כרת כאמרו ונכרתה הנפש ההיא, ולחלק הב' יאות האשם

להעביר חלול אשר אשם לו, וזה בהכנעת הקרבן עם התשובה, ותורה אחת להם. אמנם קרבן השלמים הוא כמשתף הבעלים עם משרתי האל לעבדו שכם אחד. ובהיות החוטאים על מדרגות מתחלפות, מהם מוכנים להכשל בחטא ומהם רחוקים מזה ויקרה בהם על המעט, היה הדיבור בהם על אופנים מתחלפים וקרבנותיהם מתחלפין, ולכן על הכהן המשיח, מפני שהוא רחוק שיכשל בחטא, אמר:

****ויקרא אל משה**** תמיד מתוך הענין, כענין בהר סיני כאמרו ויקרא אל משה ביום השביעי מתוך הענין כי לא יכנס שם לעולם בלי רשות: ****מאהל מועד**** שלא נכנס אז משה באהל מועד בעוד הכבוד שם, וזה היה ביום שכלה משה את הקמת המשכן שאז ירד הכבוד לקדש את המקום ומשרתיו, כאמרו ונועדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי וקדשתי את אהל מועד ואת המזבח ואת אהרן ואת בניו, וכן עשה במקדש שלמה כאמרו ולא יכלו הכהנים לעמוד לשרת מפני הענין כי מלא כבוד ה' את בית ה', וזוה קדש את המקום כאמרו הקדשתי את הבית הזה אשר בניתה אבל מן היום הראשון ואילך נכנס משה באהל מועד מחוץ לפרוכת, והיה אליו הדיבור מעל הכפרת כאמרו ובבא משה אל אהל מועד לדבר אתו וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפרת:

אבן עזרא על ויקרא

****מכם**** מאוחר וכן הוא אדם מכם כי יקריב קרבן וכמוהו רבים או יח"מ מכם מממונכם או יהיה מכם רמז להוציא את הגזל כי כן כתוב שונא גזל בעול:

****מן הבהמה**** יהיה הקרבן כלל ואחר כן מן הבקר ומן הצאן שהם מין כבש ועז פרט גם מלת קרבנכם כלל:

****ויקרא**** מצאנו ברית יחיד בעבור שני דברים גם יתכן להיות מצוה אחת בעבור דברים רבים כמצות העולה והקרבן כי בתת כל חלק בעתו ימלט החלק שיש לו חלק לעולם הבא על כן פירוש לכפר לתת כופר והעד מתחלת כי תשא על כן כתיב פן יפגענו בדבר גם יש בעולות סודות לעתידות גם יתבונן מכל קרבן סוד התולדות והחטאות והמצות להחיות מורי התורה. וטעם ****ויקרא אל משה**** אחר ולא יכול משה שהכבוד קראו מאהל מועד שיבוא שם ושם ידבר עמו והכבוד לפניו מהפרכת ושם היה משה נכנס כי כן כתוב וזה טעם ותמונת ה' יביט. וטעם להזכיר הקרבנות קודם המצות כי השכינה תשוב אל מקומה אם לא ישמרו תורת העולה וכן היה וחלילה חלילה להצטרך לעולה וכן כתוב אם ארעב לא אומר לך רק יש לו סוד:

ויקרא 1

3אִם־עֲלָה קָרְבָּנוֹ מִן־הַבֶּקָר זָכָר תָּמִים יִקְרִיבֻנוּ אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד יִקְרִיב אֹתוֹ לְרֹצְנוֹ לִפְנֵי יְהוָה: וְסִמֶּךָ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֹלָה וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו: וְשָׁחַט אֶת־בֶּן הַבֶּקָר לִפְנֵי יְהוָה וְהִקְרִיבוּ בְנֵי אֱהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וְהִפְשִׁיט אֶת־הָעֹלָה וְנִתַּח אֹתָהּ לְנִתְחֶיהָ: וְנָתַנוּ בְנֵי אֱהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֵשׁ עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְעָרְכוּ עֲצִים עַל־הָאֵשׁ:

אִם־עֲלָה קָרְבָּנוֹ מִן־הַבֶּקָר זָכָר תָּמִים יִקְרִיבֻנוּ אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד יִקְרִיב אֹתוֹ לְרֹצְנוֹ לִפְנֵי יְהוָה: וְסִמֶּךָ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֹלָה וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו: וְשָׁחַט אֶת־בֶּן הַבֶּקָר לִפְנֵי יְהוָה וְהִקְרִיבוּ בְנֵי אֱהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וְהִפְשִׁיט אֶת־הָעֹלָה וְנִתַּח אֹתָהּ לְנִתְחֶיהָ: וְנָתַנוּ בְנֵי אֱהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֵשׁ עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְעָרְכוּ עֲצִים עַל־הָאֵשׁ:

ספורנו על ויקרא

אבן עזרא על ויקרא

וְנָתַנוּ בְנֵי אֱהֲרֹן. שלא יגשו הלויים וזאת מצוה על הכהנים ולא פחותים משנים:

אם עלה קרבנו פרט ועול' מפורשת: מִן הַבֶּקָר. גדול או קטן אחר שמונת ימים ובעבור היות העולה קרבה כלה לגבוה היא מהנבחרת והזכר נבחר מהנקבה על כן אין בעולה נקבה: תָּמִים. בלא מום ואחר שאמר יקריבנו פירש אל המקום אשר יקריב אותו כי יכנס בחצר אהל מועד: לִפְנֵי ה'. דבק בטעם עם אל פתח אוהל מועד יקריב אותו: לְרֹצְנוֹ לִפְנֵי ה'. שיקריבנו ברצונו ולא באונס:

וְסִמֶּךָ יָדוֹ. היה נראה מהפשט שבידו האחת יסמוך כי דרך שער המשתלח איננו כדרך כל קרבן על כן שנה הכי' רק כאשר מצאנו המעתיקים שהעתיקו שכל סמיכה בשתי ידיים סמכנו עליהם והגוף הקרב לכפר על העולה על הרוח יקרא עולה גם כן הקרב בעבור חטאת ואשם יקרא חטאת ואשם: וְנִרְצָה לוֹ. יפיק רצון מהשם: לְכַפֵּר עָלָיו. להיות כופר עונש שיש עליו:

לִפְנֵי ה'. כמו עולת הצאן עַל יֶדֶךָ הַמִּזְבֵּחַ צִפּוֹנָה. כנגד השלחן: וטעם וְשָׁחַט. הכהן שישחטנו אחד וְזָרְקוּ רבים את הדם וכן כתוב וימציאו בני אהרן: וטעם אֵשׁ פתח אוהל מועד: לְהוֹצִיא מִזִּבְחַ הַקָּטוֹרֶת:

וְהִפְשִׁיט. כהן או הלוי נלוו אליו:

ויקרא 1

וְעָרְכוּ בְנֵי אֱהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַנֹּתָחִים אֶת־הָרֹאשׁ וְאֶת־הַפָּדֶר
עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ
וְהַקָּטִיר הַכֹּהֵן אֶת־הַכֹּל הַמִּזְבֵּחַ עֲלֶה אִשָּׁה רִיח־נִיחֹחַ לַיהוָה: (ס)
וְאִם־מִן־הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ מִן־הַפְּשָׁבִים אוֹ מִן־הָעִזִּים לְעֹלָה זָכָר תָּמִים
יִקְרִיבוּ: וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צִפְנָה לִפְנֵי יְהוָה וְזָרְקוּ בְנֵי אֱהֲרֹן
הַכֹּהֲנִים אֶת־דָּמֹו עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְנָתַח אֹתוֹ לְנֹתָחָיו וְאֶת־רֹאשׁוֹ
וְאֶת־פָּדְרוֹ וְעָרַף הַכֹּהֵן אֹתָם עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר
עַל־הַמִּזְבֵּחַ:
אֱהֲרֹן הַכֹּהֵן אֶת־דָּמֹו עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְנָתַח אֹתוֹ לְנֹתָחָיו וְאֶת־רֹאשׁוֹ וְאֶת־פָּדְרוֹ וְעָרַף הַכֹּהֵן אֹתָם עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ:

הנאמן ויקטר משה את הראש ואת הנתחים ואת הפדר: **וְעָרְכוּ**.
על בן הבקר כי הוא גדול ועל הכבש וערף:

ספורנו על ויקרא

אבן עזרא על ויקרא

ירחץ במים. כהן או לוי על כן הוצרך להוסיף עם והקטיר
מלת הכהן: **אשה**. שם התאר וטעמו קרבן אש והוא תאר למלת
הכל: **ניחוח**. מפורש:

הפדר. רבים חכמי הדור פירשוהו הגוף והנכון בעיני שיהיה
הפדר החלבים וכן הוא וערכו בני אהרן הכהנים את הנתחים שהם נתחי
הגוף את הראש ואת הפדר שהם החלבים ויחסר אות וי"ו שהוא כמנהג
הלשון אודם פטדה וברקת ונתח אותו לנתחיו ולנתחי הגוף את ראשו
ואת פדרו או יהיה פירוש את הראש עם הראש וכמוהו רבים והעד

על **ירך** **המזבח**. מחוץ וכן ירכתי צפון כי רבים טעו
ואמרו שמגדל ציון היה בתוך ירושלים:

ויקרא 1

13 וְהִקְרַב וְהִפְרָעִים יִרְחֹץ בַּמַּיִם וְהִקְרִיב הִכְהֵן אֶת־הַכֹּל וְהִקְטִיר
הַמִּזְבֵּחַ עֲלֶיהָ הוּא אִשָּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: (פ) וְאִם מוֹהָעוֹף
עֲלֶיהָ קָרְבָּנוֹ לַיהוָה וְהִקְרִיב מוֹהֲתָרִים אוֹ מוֹבְגֵי הַיּוֹנָה אֶת־קָרְבָּנוֹ:
וְהִקְרִיבוּ הִכְהֵן אֶל־הַמִּזְבֵּחַ וּמָלַק אֶת־רֹאשׁוֹ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ וְנִמְצָה
דָּמּוֹ עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ: וְהִסִּיר אֶת־מְרֹאֲתוֹ בְּנֻצָּתָהּ וְהִשְׁלִיךְ אֹתָהּ אֶצֶל
הַמִּזְבֵּחַ קֹדֶמָה אֶל־מְקוֹם הַדָּשָׁן: וְשָׁפַע אֹתוֹ בְּכַנְפָּיו לֹא יִבְדִּיל וְהִקְטִיר
אֹתוֹ הִכְהֵן הַמִּזְבֵּחַ עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ עֲלֶיהָ הוּא אִשָּׁה רֵיחַ
נִיחֹחַ לַיהוָה: (ס)

וְהִקְרַב וְהִפְרָעִים יִרְחֹץ בַּמַּיִם
וְהִקְרִיב הִכְהֵן אֶת־הַכֹּל וְהִקְטִיר
הַמִּזְבֵּחַ עֲלֶיהָ הוּא אִשָּׁה רֵיחַ
נִיחֹחַ לַיהוָה: (פ) וְאִם מוֹהָעוֹף
עֲלֶיהָ קָרְבָּנוֹ לַיהוָה וְהִקְרִיב
מוֹהֲתָרִים אוֹ מוֹבְגֵי הַיּוֹנָה
אֶת־קָרְבָּנוֹ: וְהִקְרִיבוּ הִכְהֵן
אֶל־הַמִּזְבֵּחַ וּמָלַק אֶת־רֹאשׁוֹ
וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ וְנִמְצָה דָּמּוֹ
עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ: וְהִסִּיר
אֶת־מְרֹאֲתוֹ בְּנֻצָּתָהּ וְהִשְׁלִיךְ
אֹתָהּ אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ קֹדֶמָה
(אֶל־מְקוֹם הַדָּשָׁן: וְשָׁפַע אֹתוֹ בְּכַנְפָּיו לֹא יִבְדִּיל וְהִקְטִיר אֹתוֹ הִכְהֵן הַמִּזְבֵּחַ עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ עֲלֶיהָ הוּא אִשָּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: (ס)

ספורנו על ויקרא

ומלק. אין לו אח במקרא ומשפט המליקה מדברי
הקבלה: ונמצה דמו. מבנין נפעל מגזרת מצית:

אבן עזרא על ויקרא

מראתו. ידוע וכמוהו הוי מראה ונגאלה: בנצתה
עם הנוצה שלו וכן מלא הנוצה: אצל המזבח
מחוץ: קדמה. כי הוא רחוק ממקום הכבוד: אל מקום
הדשן. גם שם ישימוהו:

ושסע. מגזרת ושוסעת שסע כטעם בקוע:

מן התרים. גדולים ולא קטנים: בני היונה. להוציא את
הגדולים על כן לא אמרו יונים: